

רעייה בשדות של אחריים

הבלה"ד ר. וולקני

מתוך חומר שהוגש למערכת באדיבות שגרירות בריטניה בארץ

הגמעה אוטומטית מגדילה ההוצאות לגידול בני-בקר

הגמעה אוטומטית היא שיטה יקרה ביותר לגידול בני-בקר, בהשוואה להגמעה בדלי. זו מסקנת ניסויים שנערכו במרכז הלאומי הבריטי לחקלאות.

ד. ריד, האחראי למרכזי בקר בשר ולגידול בני בקר, טוען שהבעיה בהזנה בלתי מוגבלת היא שעגלות עד גיל 12 שבועות צורכות כמות גדולה של אבקת חלב בלי שתיווצרנה אצלן כמויות מתאימות של תוספת משקל גוף.

הנתונים שלנו מראים, שמחיר המזון לק"ג משקל גוף בהזנה אוטומטית היה גדול ב-35% מאשר בהגמעה פעם ביום מדלי. מבחינת תשומת עבודה, הרי שהגמעה פעם ביום מדלי הוכחה כחסכונית ביותר עד גיל 5 שבועות. כמות העבודה הנדרשת היתה פחותה ב-1/3 מאשר בהגמעה פעמיים ביממה או בהזנה אוטומטית. דבר זה נובע מכמות העבודה הדרושה בימים הראשונים לחיי העגלים, כשצריך להרגילים לינוק מהפטמות ולאחר את בני הבקר שאינם גומעים.

לדעת ד. ריד, הגמעה אוטומטית מתאימה למשקים שבהם קשה לארגן תאים בודדים לשם הגמעה מהדלי. לדוגמה, כאשר בני-בקר מוחזקים ביחידות קטנות מפוזרות.

השימוש באוטומציה יעיל — כאשר אין פרות מיניקות, וכאשר מגדלים מספר רב של בני-בקר בו-זמנית.

היתרון העיקרי של ה"מגמעה" הוא בשחרור הבוקר מסדריום קבוע ומכביד. את המכונות אפשר לנקות ולהכין להפעלה בכל עת שהיא.

יותר מדי פסילת פרות

בוקרים מסלקים יותר מדי פרות מעדריהם. דאראק דיווין, מהמרכז הלאומי הבריטי לחקלאות בסטונלאי טוען, שרבות מהפרות המסולקות נמנות עם בעלות התנובה המרובה, וסילוקן נעשה מכיון שהן מתקשות בהתעברות.

בכל שנה עורך דיווין טבלה של 10% מפרותיו, שלהן "עבר" גרוע ביותר של התעברות. "המעניין הוא, שדבר בלתי רגיל הוא שפרה מופיעה ברשימה זו יותר מפעם אחת".

בשנה החולפת היה ממוצע הזמן עד להתעברות של 7 הפרות הגרועות ביותר — 195.4 ימים, ואילו ליתר 90% מן העדר נדרשו רק 89.2 ימים. "מכיון שהממוצע משביע רצון, ו-10% הגרועות לא תהיינה

כאלה בשנה הבאה — אין כל סיבה לסלקן". וכי הוכחה — הוא לא סילק, בארבע השנים, אף פרה אחת מחמת אי-התעברות.

תמותת ולדות בשל העדר גופיפי-נגד בקולוסטרום

ניסויים במרכז הלאומי הבריטי לחקלאות הראו, שתמותת בני-בקר נגרמת במידה רבה מאוד מתנודות ברמת הנוגדנים בדם.

בתקופה של שנתיים וחצי נבדקו יותר מ-2200 עגלים, לשם קביעת דרגת הנוגדנים מכמות הקולוסטרום שסיבבו. בני-הבקר חולקו לשלוש קבוצות לפי כמות הקולוסטרום: 0; בלתי מספיק; מספיק.

הניסויים הראו, שרק 13% מן העגלים שהיתה להם רמה מספקת של נוגדנים — מתו. האבדן בשני הטיפולים האחרים היה 2.8% לרמות הבלתי מספקות ו-7.4% לאלו שלא קיבלו כל קולוסטרום.

בדיקות מזון בעלי-חיים

מזון גס

(תחמיץ, שחת, קש)

ומזון מרוכז

מעבדות מיכאל

שירותי מעבדה ובדיקה לחקלאי

מושב אלעזר

גוש עציון, טלפון 02-743191

ריכוז ההמלטות מיטיב עם התנובה

עדרים שבהם מרוכזת התנובה לתקופות קצרות בשנה — מייצרים יותר חלב מאלה שבהם מפוזרות ההמלטות על-פני כל ימות השנה, מה עוד שהרווח גדל.

נערך סקר שהקיף 317 משקים, והוא הראה שבמשקים המרכזים את ההמלטות — היתה התנובה 5498 ליטרים לשנה, בהשוואה ל-5182 ליטרים לשנה בעדרים האחרים.

לדברי סטיב אמיס מהמועצה לשיווק חלב, יש לכך כמה סיבות אפשריות: קל יותר לטפל בפרות הממליטות במרוכז, מכיון שאפשר לטפל בהן כב-קבוצה ולא כבפרטים. בייחוד הוא מדגיש את אפשרויות ההרבעה. שגרת תצפית הערב לקביעת ההתייחסות נמשכת 2—3 חדשים, אך אינה נדרשת ביתר ימות השנה.

למרות זאת, אין השיטה חסרה מגרעות. לבד מעומס העבודה במהלך תקופה זו — דורשת המלטה מכוונת מספר נוסף של כלובים, מכלים נוספים לחלב מחמת התנודות בתנובה היומית, ואולי גם מקומות שיכון נוספים לפרות.

הערכת כושר ההנבה

המצב הגופני של הפרה עשוי לציין את מאגרי האנרגיה שלה, שיהיו זמינים לייצור חלב לאחר ההמלטה.

פרות שמלאי האנרגיה שלהן התדלדל — עלולות לא להשיג את מלוא יכולתן בהנבה. גם איכות החלב עלולה להיות מושפעת ממצב גופני דל. המצב הגופני ניתן להערכה על-פי כמות רקמות השומן התת-עוריות בשורש הזנב ובמתניים. הדירוג הוא 0 לבהמה רזה ו-5 לבהמה שמנה מאוד. הסיווג — לפי כל חצי דרגה.

בחינה שגרתית של מצב הגוף מועילה בייחוד כאמצעי עזר בתכנון ההזנה של הפרה הבודדת ושל כלל העדר.

עלון מצויר בנידון זה אפשר להשיג לפי כתובת זו:

The Librarian, The National Institute of Research in Dairying, Shinfield, Reading RG2 9AT, England.

